

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej

w zakresie kwalifikacji

SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej

wyodrębnionej w zawodzie

opiekun w domu pomocy społecznej 341203

Branża: pomocy społecznej SPO

Warszawa 2021

Autorzy:

Mgr Anna Chmiel

Mgr Żaneta Jankowska-Pasternak

Mgr Sylwia Laskowska

Mgr Magdalena Gałąj (JOZ)

Mgr Izabela Łuchniak (ewaluacja)

Recenzenci

Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego Mgr Elżbieta Małek

Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu Mgr Beata Wojciechowska

Ekspert: mgr pielęgniarstwa Marta Polanowska

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, ul. Kilińskiego 102/102A oraz Dom Pomocy Społecznej w Łodzi, ul. Złotnicza 10.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej

1. Wprowadzenie	6
1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej z kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej wyodrębnionej w zawodzie Opiekun w domu pomocy społecznej (symbol cyfrowy zawodu 341203)	6
1.2 Program ma strukturę przedmiotową.	6
1.3 Charakterystyka programu	6
1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych	9
1.5 Wymagania wstępne dla uczestników kursu	9
1.6 Odniesienie do rynku pracy	10
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych.....	11
2.1. Pogrupowane efekty kształcenia - tabela 7. i 8. stanowią załącznik do programu	11
2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 9. stanowi załącznik do programu.	11
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	11
Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.	12
3. Cele kształcenia KUZ	12
4. Programy poszczególnych zajęć	12
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Prawne aspekty polityki społecznej państwa	12
4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:	12
4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu:	12
4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	13
4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia	14

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	15
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	15
4.2.1. Cele ogólne przedmiotu	15
4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu	16
4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	16
4.2.4. Procedury osiągania celów kształcenia	18
4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	19
5. Ewaluacja programu KUZ	21
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	22
6.1. Wykaz literatury	22
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	22
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	22
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	23
9. Załączniki	26
Tabela 7	26
Tabela 8	29
Tabela 9	32

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej z kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej wyodrębnionej w zawodzie Opiekun w domu pomocy społecznej (symbol cyfrowy zawodu 341203)

Kurs umiejętności zawodowych jest jedną z form kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szczegółowe warunki organizacji kursów umiejętności zawodowych i akredytacji ośrodków określa ustawa Prawo oświatowe oraz rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła;
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs.

Osoba podejmująca kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym posiadająca zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych jest zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących efektów kształcenia zrealizowanych na tym kursie umiejętności zawodowych.

Program nauczania realizowany na kursie umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, zawiera ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia, efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej jednostki efektów kształcenia.

Program jest zgodny z zapisami podstawy programowej dla zawodu Opiekun w domu pomocy społecznej z 2019 r.

Kształcenie w zawodzie Opiekun w domu pomocy społecznej jest powiązane z kształceniem w zawodach: opiekun osoby starszej, opiekunka środowiskowa i asystent osoby niepełnosprawnej, w których występują taka sama jednostka efektów kształcenia.

1.2 Program ma strukturę przedmiotową.

1.3 Charakterystyka programu

Niniejszy program opracowany jest dla organizacji kursu w formie dziennej z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość

W programie podzielono efekty kształcenia na kluczowe dla zawodu, ważne i pomocnicze, każdemu efektowi przypisano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie (tabela 1). Kryteria weryfikacji podzielono na podstawowe i ponadpodstawowe. Każdy efekt kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji został przypisany do przedmiotu.

W każdym przedmiocie wskazano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie teoretyczne i zajęcia praktyczne.

Plan nauczania przedstawiono w tabeli 4.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego w danej jednostce efektów kształcenia w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Dla jednostki efektów kształcenia SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej z kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej minimalna liczba godzin na kursie umiejętności zawodowych jest równa 170. Organizację kursu zaplanowano na 3 miesiące. Kurs może rozpocząć się w dowolnym czasie.

Programy poszczególnych przedmiotów składają się z następujących elementów:

- cele ogólne przedmiotu, cele szczegółowe przedmiotu,
- działy programowe podzielone na tematy jednostek metodycznych wraz z przypisanymi im kryteriami weryfikacji,
- propozycje metod nauczania,
- obudowa dydaktyczna,
- warunki realizacji,
- proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika kursu,
- opis ewaluacji kursu,
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- sposób i forma zaliczenia kursu.

Wskazane jest, aby w procesie dydaktycznym uczestniczyli nauczyciele i specjaliści reprezentujący różne dziedziny nauki tj. socjolog, pedagog społeczny, pedagog specjalny, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, lekarz, pielęgniarka, terapeuta zajęciowy.

Dobrze byłoby aby tematy o charakterze czysto praktycznym, związane z pielęgnacją, higieną, profilaktyką odleży nową, profilaktyką zdrowotną, pierwszą pomocą, prowadzili specjaliści z zakresu opieki medycznej, rehabilitant, dietetyk, ratownik medyczny, lekarz, pielęgniarka.

Tematy, które mogą być realizowane z użyciem metod i technik kształcenia na odległość oznaczono w programie ikoną

Nie dotyczy to zajęć praktycznych i laboratoryjnych.

W podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego zapisano, że „nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów”. W programie wskazano jednak, w ramach których przedmiotów nauczyciele powinni szczególną uwagę poświęcić na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów. Dotyczy to przede wszystkim zajęć o charakterze warsztatowym, przygotowywania projektów czy studiów przypadku. Przyczynami takiego podejścia było:

- podkreślenie kompetencji szczególnie ważnych dla zawodu
- wsparcie nauczycieli w planowaniu procesu kształcenia zawodowego w taki sposób, by pozwalał na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów
- rekomendacje z badań nad lukami kompetencyjnymi kandydatów na pracowników oraz oczekiwań pracodawców wskazujące od wielu lat, że najbardziej pracownikom brakuje kompetencji miękkich (wśród nich te, które zapisane są w efektach kształcenia „Kompetencje personalne i społeczne” oraz „Organizacja pracy małych zespołów”

Ze względu na treści poszczególnych KUZ-ów zaleca się następującą kolejność:

- SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej KUZ SPO.02.2. stanowi podstawę teoretyczną dla pozostałych KUZ-ów
- SPO.03.3. Organizowanie usług opiekuńczo-wspierających dla osoby podopiecznej
- SPO.03.4. Wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających u osoby podopiecznej
- SPO.03.5. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

Dla KUZ-ów:

- SPO.03.3. Organizowanie usług opiekuńczo-wspierających dla osoby podopiecznej
- SPO.03.4. Wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających u osoby podopiecznej
- SPO.03.5. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

uzupełniającymi się są przedmioty: Podstawy pracy z podopiecznym Domu Pomocy Społecznej oraz Biopsychospołeczne uwarunkowania życia człowieka

Dla KUZ-ów:

- SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej KUZ SPO.02.2. stanowi podstawę teoretyczną dla pozostałych KUZ-ów
- SPO.03.4. Wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających u osoby podopiecznej
- SPO.03.5. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

uzupełniającym się przedmiotem jest: Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej

Dla KUZ-ów:

- SPO.03.4. Wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających u osoby podopiecznej
- SPO.03.5. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

uzupełniającym się przedmiotem jest: Opieka i pomoc podopiecznemu Domu Pomocy Społecznej.

1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, także na kursie umiejętności zawodowych, jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania organizatora kursu umiejętności zawodowych są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Organizator kursu umiejętności zawodowych powinien realizować kształcenie zawodowe w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców, w centrach kształcenia zawodowego, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych.

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

1.5 Wymagania wstępne dla uczestników kursu

Słuchaczami kursu mogą zostać osoby dorosłe (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół - szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych,
- studenci i absolwenci studiów wyższych, którzy chcą poszerzyć/zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe,
- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę,
- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdą czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Kandydat na słuchacza KUZ musi przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

Nie ma formalnych uwarunkowań do wykonywania zawodu Opiekuna w domu pomocy społecznej. Jednak, analiza efektów kształcenia zapisanych w PPKZ, ofert pracy oraz doświadczenia pracowników domów pomocy społecznej oraz pracowników pomocy środowiskowej pokazują, że w toku nauczania należy zwrócić uwagę na poziom kompetencji społecznych, w tym kulturę osobistą, dojrzałość i odpowiedzialne podejście do wykonywanych zadań oraz predyspozycje psychiczne słuchacza i sprawność fizyczną.

1.6 Odniesienie do rynku pracy

Opiekun w domu pomocy społecznej to obecnie jeden z najbardziej poszukiwanych zawodów. Jedną z najważniejszych tego przyczyn jest gwałtownie postępujące starzenie się społeczeństwa. Kolejnym powodem jest współczesny model rodziny, w tym dbałość o rozwój kariery zawodowej dzieci osób starszych, a co za tym idzie wielość obowiązków i brak czasu na zapewnienie opieki rodzicom bądź dziadkom.

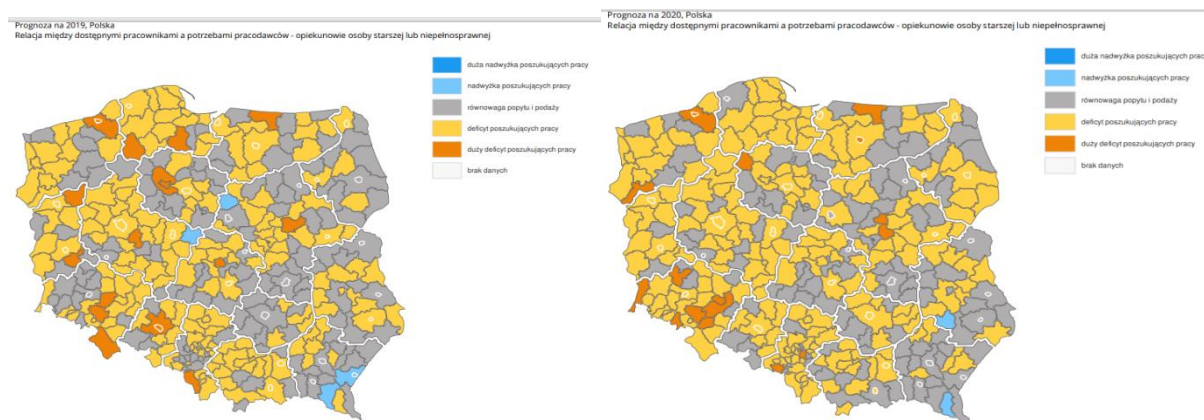
Opiekunem w domu pomocy społecznej mogą być zarówno kobiety, jak i mężczyźni.

Opiekunowie w domu pomocy społecznej mają wiele możliwości pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mogą pracować w **domach pomocy społecznej**, w domach samopomocy, w hospicjach i w placówkach opieki paliatywnej. Często znajdują także zatrudnienie w prywatnych domach jako opiekunowie stali lub zatrudnieni na godziny.

Informacje o zapotrzebowaniu na opiekunów w domu pomocy społecznej można znaleźć m.in. na stronie internetowej Barometru zawodów. Zakwalifikowano tam zawód *Opiekun w domu pomocy społecznej* do grupy zawodów *opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej*.

Jak widać na poniższych mapkach w większości powiatów jest bardzo duże lub duże zapotrzebowanie na przedstawicieli tej grupy zawodów. Tylko w nielicznych powiatach jest nadwyżka poszukujących pracy.

Rysunek 1 Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców-mapa

Z „Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego” ze stycznia 2021 wynika, że zapotrzebowanie na opiekunów w domu pomocy społecznej jest umiarkowane we wszystkich województwach oprócz lubelskiego, łódzkiego i małopolskiego (można założyć, że w tych trzech województwach zapotrzebowanie na ten zawód pozostaje w równowadze).

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowane efekty kształcenia - tabela 7. i 8. stanowią załącznik do programu

2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 9. stanowi załącznik do programu.

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Poniższa tabela dotyczy dziennej formy kształcenia.

Tabela 1 Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji	Okres realizacji
Prawne aspekty polityki społecznej państwa	44	Kształcenie teoretyczne	1-3 miesiąc
Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	126	Kształcenie teoretyczne	1-3 miesiąc
Łączna liczba godzin zajęć	170		

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym).

Dopuszcza się prowadzenie zajęć dydaktycznych w wymiarze nie więcej niż 20% ogólnej liczby godzin w formie kształcenia na odległość, z zachowaniem wymogów prawnych. Możliwość kształcenia na odległość nie dotyczy zajęć praktycznych.

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych w zakresie jednostki efektów kształcenia **SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej** powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

1. diagnozowania stanu biopsychospołecznego osoby podopiecznej;

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Prawne aspekty polityki społecznej państwa

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:

- Określanie celów, zadań i instrumentów polityki społecznej państwa.
- Zapoznanie z przepisami prawa dotyczącymi pomocy społecznej.

4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu:

Słuchacz potrafi:

- wymienić cele polityki społecznej,

- wymienić przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej,
- wymienić cele normalizacji krajowej,

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 2 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Podstawy prawne polityki społecznej Liczba godzin:44	Temat 1: Instrumenty polityki społecznej państwa. 	6	SPO.03.2.5) określa cele, zadania i instrumenty polityki społecznej państwa (ep)	– wymienia instrumenty polityki społecznej państwa i możliwości ich stosowania
	Temat 2: Cele i zadania polityki społecznej w Polsce. 	10	SPO.03.2.5) określa cele, zadania i instrumenty polityki społecznej państwa (ep)	– wymienia cele polityki społecznej państwa – opisać zadania polityki społecznej państwa
	Temat 3: Prawne podstawy organizacji pomocy społecznej w Polsce. 	12	SPO.03.2.8) wskazuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych (ep)	– wymienia przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych
	Temat 4: Praca socjalna i opieka społeczna na rzecz osoby niepełnosprawnej. 	12	SPO.03.2.8) wskazuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych (ep)	– charakteryzuje zadania instytucji państwowych dotyczące zabezpieczenia społecznego osoby niepełnosprawnej

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Temat 5: Podstawowe zagadnienia dotyczące norm międzynarodowych, europejskich i krajowych oraz źródła informacji 	4	SPO.03.2.10) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności stosowane podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności – wymienia cele normalizacji krajowej – wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy – rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej

4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania:

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, prezentacja, pogadanka, dyskusja (dydaktyczna, okrągłego stołu, burza mózgów), metody warsztatowe, ćwiczenia, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, metody problemowe, metody podające.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form: indywidualnie, w parach lub grupowo, całym zespołem.

Stosowane formy pracy powinny być dostosowane do zdiagnozowanych przez nauczycieli potrzeb i możliwości uczących się, np. dobór zadań o odpowiednim stopniu trudności, wsparcie uczenia się materiałami multimedialnymi, organizacja uczenia się w grupach heterogenicznych, dzielenie materiału nauczania na mniejsze części, częste udzielanie informacji zwrotnych z uwzględnieniem zasad oceniania kształtującego.

Możliwość prowadzenia zajęć za pomocą technik kształcenia na odległość.

Obudowa dydaktyczna:

Zbiory przepisów prawa w zakresie dokumentów i aktów prawnych dotyczących polityki społecznej państwa.

Proponowana literatura:

1. Aktualne przepisy prawa .
2. Kulesza Ewa „Lokalna polityka społeczna” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Warszawa 2013
3. „Opiekun osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu.” Praca zbiorowa. Wydawnictwo WSiP Warszawa 2020
4. Podgórska-Jachnik Dorota „praca socjalna z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Warszawa 2014
5. Spicker Paul „Polityka Społeczna – praktyka” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Warszawa 2014

6. Spicker Paul „Polityka Społeczna – teoria” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Warszawa 2014

Środki dydaktyczne przedmiotu

Podręczniki, akty prawne, materiały audiowizualne, prezentacje multimedialne, zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, karty pracy dla uczestników, stanowisko komputerowe z dostępem do internetu i projektorem multimedialnym.

Warunki realizacji:

Zajęcia powinny być realizowane w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny.

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych zajęć. Przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru, odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzenie spełnienia kryteriów weryfikacji powiązanych z tematami prowadzonymi z użyciem technik kształcenia na odległość odbywa się tymi samymi metodami, jak w przypadku zajęć stacjonarnych. Jeśli nauczyciele posiadają dostęp do interaktywnych materiałów sprawdzających warto włączyć je do metod oceniania osiągnięć uczestników kursu.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu

- Stosowanie zasad komunikacji interpersonalnej.
- Rozpoznawanie zaburzeń rozwojowych.
- Identyfikowanie skutków wykluczenia społecznego.
- Identyfikowanie naturalnych potrzeb człowieka.
- Poznanie przyczyn powstawania konfliktów

4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu

Słuchacz potrafi:

- opisać aktywne metody komunikacji,
- opisać rozwój człowieka w różnych fazach życia,
- określić wpływ rodziny na funkcjonowanie człowieka,
- opisać czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy,
- opisać przyczyny konfliktów międzyludzkich
- opisać metody i techniki rozwiązywania problemów

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Społeczne aspekty funkcjonowania człowieka Liczba godzin: 76	Temat 1: Osobowość społeczna i proces jej kształtowania. 	12	SPO.03.2.1) wyjaśnia rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem (ew) SPO.03.2.6) identyfikuje problemy i postawy społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia typy i cechy osobowości człowieka – charakteryzuje role społeczne – wskazuje wpływ osobowości na zachowania społeczne – wykazuje wpływ zróżnicowanych postaw na funkcjonowanie jednostki i zbiorowości
	Temat 2: Fazy życia człowieka 	8	SPO.03.2.2) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój człowieka w różnych okresach życia – wykazuje wpływ fazy życia na zaangażowanie w życie społeczne

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Temat 3: Rodzina jako podstawowa grupa społeczna 	8	SPO.03.2.4) opisuje funkcje rodziny (ew)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje rodziny określa wpływ rodziny na funkcjonowanie człowieka
	Temat 4: Zaburzenia rozwojowe. 	8	SPO.03.2.2) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych
	Temat 5: Konflikt jako element życia społecznego 	16	SPO.03.2.3) charakteryzuje procesy zachodzące w życiu społecznym (ew) SPO.03.7.3 charakteryzuje pojęcie konfliktu	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zachowania społeczne jednostki i zbiorowości opisuje interakcje interpersonalne opisuje nieprawidłowe relacje występujące w życiu społecznym opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich zapobiega przyczynom powstawania konfliktów wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym
	Temat 6: Problemy i kwestie społeczne – zagadnienia definicyjne. 	12	SPO.03.2.6) identyfikuje problemy i postawy społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie (ep) SPO.03.7.5 wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przyczyny i skutki problemów społecznych wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka
	Temat 7: Wykluczenie jako problem społeczny 	12	SPO.03.2.7) charakteryzuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy określa skutki wykluczenia społecznego jednostki i grupy

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział II Język migowy Liczba godzin: 50	Temat 1: Terminologia z zakresu języka migowego jako wprowadzenie do komunikacji interpersonalnej z osobą niepełnosprawną słuchową 	4	SPO.03.7.2 stosuje zasady komunikacji interpersonalne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania określa zasady komunikacji interpersonalnej charakteryzuje aktywne metody słuchania wyjaśnia pojęcia z zakresu języka migowego opisuje werbalne i niewerbalne metody porozumiewania się z niesłyszącymi
	Temat 2: Sposoby komunikowania się osobami niesłyszącymi: Daktylografia	16	SPO.03.2.9) posługuje się językiem migowym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> stosuje język migowy w komunikowaniu się z osobą niepełnosprawną wymagającą alternatywnej formy komunikacji określa potrzeby i problemy osoby podopiecznej przy pomocy języka migowego doskonali umiejętności posługiwania się językiem migowym
	Temat 3: Sposoby komunikowania się osobami niesłyszącymi: Ideografia	30	SPO.03.2.9) posługuje się językiem migowym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> stosuje język migowy w komunikowaniu się z osobą niepełnosprawną wymagającą alternatywnej formy komunikacji określa potrzeby i problemy osoby podopiecznej przy pomocy języka migowego doskonali umiejętności posługiwania się językiem migowym

4.2.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania,

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, prezentacja, pokaz, pogadanka, dyskusja związana z wykładem, metody warsztatowe, ćwiczenia, metoda sytuacyjna, problemowa, metody podające, dyskusje: dydaktyczna, okrągłego stołu, burza mózgów, metoda przypadków.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form: indywidualnie, w parach lub grupowo, całym zespołem.

Stosowane formy pracy powinny być dostosowane do zdiagnozowanych przez nauczycieli potrzeb i możliwości uczących się, np. dobór zadań o odpowiednim stopniu trudności, wsparcie uczenia się materiałami multimedialnymi, organizacja uczenia się w grupach heterogenicznych, dzielenie materiału nauczania na mniejsze części, częste udzielenie informacji zwrotnych z uwzględnieniem zasad oceniania kształtującego.

Możliwość prowadzenia zajęć za pomocą technik kształcenia na odległość (tematy działu I-go oraz temat 1 – działu II-go)

Obudowa dydaktyczna

Proponowana literatura:

1. Kliszczy Joanna „Psychologia potrzeb osób starszych” Wydawnictwo Difin SA Warszawa 2019
2. Kliszczy Joanna „Psychologia w zawodzie i pracy opiekuna medycznego” Wydawnictwo GWP Warszawa 2019
3. Krajewska Anna „Kompetencje personalne i społeczne” Wydawnictwo Ekonomik – Jacek Musiałkiewicz Warszawa 2018
4. Rzeźniczak Damian „Podręcznik do nauki polskiego języka migowego” Wydawnictwo Migam 2016
5. Szczepankowski Bogdan „Niesłyszący – Głusi – Głuchoniemi” Wydawnictwo WSiP Warszawa 1999
6. Szczepankowski Bogdan, Koncewicz Dorota „Język migowy w terapii” Wydawnictwo WSP Łódź 2008
7. Szwałkiewicz Elżbieta „Opiekun medyczny w praktyce” Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2013
8. Taranowicz Iwona, Majchrowska Anita, Kawczyńska-Butrym Zofia „Elementy socjologii dla pielęgniarek” Wydawnictwo Czelej Lublin 2000

Środki dydaktyczne przedmiotu

Podręczniki, prezentacje multimedialne, materiały audiowizualne, podcasty, tablice z alfabetem polskim w języku migowym, ideogramy, zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń stanowisko komputerowe z dostępem do internetu i projektorem multimedialnym.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny. W przypadku realizacji efektu kształcenia z zakresu posługiwania się językiem migowym zalecane jest, aby sala dydaktyczna umożliwiała swobodne ustawienie krzeseł tak, aby słuchacze/uczestnicy kursu widzieli nauczyciela.

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika kursu wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

- test wielokrotnego wyboru,
- odpowiedź ustna,

- opracowanie prezentacji, referatu,
- aktywność w zajęciach.

W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzenie spełnienia kryteriów weryfikacji powiązanych z tematami prowadzonymi z użyciem technik kształcenia na odległość odbywa się tymi samymi metodami, jak w przypadku zajęć stacjonarnych. Jeśli nauczyciele posiadają dostęp do interaktywnych materiałów sprawdzających warto włączyć je do metod oceniania osiągnięć uczestników kursu.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

5. Ewaluacja programu KUZ

Tabela 4 Ewaluacja programu KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
SPO.03.2.2) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój człowieka w różnych okresach życia – rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin kończący kurs (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, odpowiedź ustna) – egzamin zawodowy (egzamin teoretyczny, egzamin praktyczny) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec kursu,</p>
SPO.03.2.9) posługuje się językiem migowym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje język migowy w komunikowaniu się z osobą niepełnosprawną wymagającą alternatywnej formy komunikacji – określa potrzeby i problemy osoby podopiecznej przy pomocy języka migowego 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin kończący kurs (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (egzamin teoretyczny, egzamin praktyczny) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec kursu,</p>

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Aktualne przepisy prawa
2. Kliszczy Joanna „Psychologia potrzeb osób starszych” Wydawnictwo Difin SA Warszawa 2019
3. Kliszczy Joanna „Psychologia w zawodzie i pracy opiekuna medycznego” Wydawnictwo GWP Warszawa 2019
4. Krajewska Anna „Kompetencje personalne i społeczne” Wydawnictwo Ekonomik – Jacek Musiałkiewicz Warszawa 2018
5. Kulesza Ewa „Lokalna polityka społeczna” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Warszawa 2013
6. Rzeźniczak Damian „Podręcznik do nauki polskiego języka migowego” Wydawnictwo Migam 2016
7. Spicker Paul „Polityka Społeczna – praktyka” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Warszawa 2014
8. Spicker Paul „Polityka Społeczna – teoria” Wydawnictwo Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich Warszawa 2014
9. Szczepankowski Bogdan „Niesłyszący – Głusi- Głuchoniemi” Wydawnictwo WSiP Warszawa 1999
10. Szczepankowski Bogdan, Koncewicz Dorota „Język migowy w terapii” Wydawnictwo WSP Łódź 2008
11. Szałkiewicz Elżbieta „Opiekun medyczny w praktyce” Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2013
12. Taranowicz Iwona, Majchrowska Anita, Kawczyńska-Butrym Zofia „Elementy socjologii dla pielęgniarek” Wydawnictwo Czelej Lublin 2000
13. Zbiory przepisów prawa w zakresie dokumentów i aktów prawnych dotyczących polityki społecznej państwa.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Sala ogólnodydaktyczna wyposażona w stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę.

Sala dydaktyczna umożliwiająca swobodne ustawienie krzeseł. Podręczniki, prezentacje multimedialne, akty prawne, materiały audiowizualne, tablice z alfabetem polskim w języku migowym, ideogramy, zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs powinien zakończyć się egzaminem, na który złoży się zarówno część praktyczna jak i teoretyczna. Część dotycząca teorii powinna mieć formę testu wielokrotnego wyboru z wieloma odpowiedziami prawidłowymi. Na część praktyczną powinny składać się zadania wskazujące na opanowanie umiejętności z zakresu języka migowego

Zadania powinny uwzględniać kryteria weryfikacji ze wszystkich przedmiotów kursu.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 5 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (Tak-T/Nie-N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 6 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
SPO.03.2. Podstawy pomocy społecznej		
SPO.03.2.1) wyjaśnia rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia typy i cechy osobowości człowieka – charakteryzuje role społeczne – wskazuje wpływ osobowości na zachowania społeczne 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.2.2) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój człowieka w różnych okresach życia – rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.2.3) charakteryzuje procesy zachodzące w życiu społecznym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zachowania społeczne jednostki i zbiorowości – opisuje interakcje interpersonalne – opisuje nieprawidłowe relacje występujące w życiu społecznym 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.2.4) opisuje funkcje rodziny (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje rodziny – określa wpływ rodziny na funkcjonowanie człowieka 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.2.5) określa cele, zadania i instrumenty polityki społecznej państwa (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele polityki społecznej państwa – opisuje zadania polityki społecznej państwa – wymienia instrumenty polityki społecznej państwa i możliwości ich stosowania 	Prawne aspekty polityki społecznej państwa

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
SPO.03.2.6) identyfikuje problemy i postawy społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i skutki problemów społecznych – wykazuje wpływ zróżnicowanych postaw na funkcjonowanie jednostki i zbiorowości 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.2.7) charakteryzuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy – określa skutki wykluczenia społecznego jednostki i grupy 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.2.8) wskazuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych – charakteryzuje zadania instytucji państwowych dotyczące zabezpieczenia społecznego osoby niepełnosprawnej 	Prawne aspekty polityki społecznej państwa
SPO.03.2.9) posługuje się językiem migowym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje język migowy w komunikowaniu się z osobą niepełnosprawną wymagającą alternatywnej formy komunikacji – określa potrzeby i problemy osoby podopiecznej przy pomocy języka migowego – doskonali umiejętności posługiwania się językiem migowym 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.2.10) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności stosowane podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele normalizacji krajowej – wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy – rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej – korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności 	Prawne aspekty polityki społecznej państwa
SPO.03.7. Kompetencje personalne i społeczne		
SPO.03.7.1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej w relacjach z osobą podopieczną – przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad etycznych i prawnych, związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalne (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
	<ul style="list-style-type: none"> – określa zasady komunikacji interpersonalnej – charakteryzuje aktywne metody słuchania – wymienia kompetencje opiekuna w domu pomocy społecznej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 	
SPO.03.7.3) charakteryzuje pojęcie konfliktu (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich – zapobiega przyczynom powstawania konfliktów – wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.7.7) współpracuje w zespole (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu – identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.8. Organizacja pracy małych zespołów		
SPO.03.8.2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu – wskazuje osoby do wykonania zadania – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej Prawne aspekty polityki społecznej państwa
SPO.03.8.3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – ustala kolejność wykonywania zadań – monitoruje proces wykonywania zadań 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej Prawne aspekty polityki społecznej państwa
SPO.03.8.4) ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – określa zaangażowanie w pracę członków zespołu – ocenia efekty pracy zespołu – udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej Prawne aspekty polityki społecznej państwa
SPO.03.8.5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy jakości warunków pracy w domu pomocy społecznej – dokonuje prostych modernizacji warunków i organizacji pracy 	Prawne aspekty polityki społecznej państwa Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej

9. Załączniki

Tabela 7

Tabela 7 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek,, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryterium weryfikacji	Prawne aspekty polityki społecznej państwa	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
Podstawy pomocy społecznej 170 h				
SPO.03.2.1) wyjaśnia rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia typy i cechy osobowości człowieka – charakteryzuje role społeczne – wskazuje wpływ osobowości na zachowania społeczne 		X
SPO.03.2.2) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia (ek)	16	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój człowieka w różnych okresach życia – rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych 		X
SPO.03.2.3) charakteryzuje procesy zachodzące w życiu społecznym (ew)	16	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zachowania społeczne jednostki i zbiorowości – opisuje interakcje interpersonalne – opisuje nieprawidłowe relacje występujące w życiu społecznym 		X
SPO.03.2.4) opisuje funkcje rodziny (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje rodziny – określa wpływ rodziny na funkcjonowanie człowieka 		X
SPO.03.2.5) określa cele, zadania i instrumenty polityki społecznej państwa (ep)	16	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele polityki społecznej państwa – opisuje zadania polityki społecznej państwa – wymienia instrumenty polityki społecznej państwa i możliwości ich stosowania 	X	
SPO.03.2.6) identyfikuje problemy i postawy społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie (ep)	16	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i skutki problemów społecznych – wykazuje wpływ zróżnicowanych postaw na funkcjonowanie jednostki i zbiorowości 		X
SPO.03.2.7) charakteryzuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy (ew)	12	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy – określa skutki wykluczenia społecznego jednostki i grupy 		X

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek,, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryterium weryfikacji	Prawne aspekty polityki społecznej państwa	Uwarunkowania psychospołeczne e mieszkańców Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.2.8) wskazuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych (ep)	24	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych charakteryzuje zadania instytucji państwowych dotyczące zabezpieczenia społecznego osoby niepełnosprawnej 	X	
SPO.03.2.9) posługuje się językiem migowym (ek)	50	<ul style="list-style-type: none"> stosuje język migowy w komunikowaniu się z osobą niepełnosprawną wymagającą alternatywnej formy komunikacji określa potrzeby i problemy osoby podopiecznej przy pomocy języka migowego doskonali umiejętności posługiwania się językiem migowym 		X
SPO.03.2.10) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności stosowane podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	4	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele normalizacji krajowej wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności 	X	
Kompetencje personalne i społeczne				
SPO.03.7.1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych (ek)		<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej w relacjach z osobą podopieczną przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy przestrzega zasad etycznych i prawnych, związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 		X
SPO.03.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalne (ek)		<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania określa zasady komunikacji interpersonalnej charakteryzuje aktywne metody słuchania wymienia kompetencje opiekuna w domu pomocy społecznej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 		X

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek,, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryterium weryfikacji	Prawne aspekty polityki społecznej państwa	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkających Domu Pomocy Społecznej
SPO.03.7.3) charakteryzuje pojęcie konfliktu (ew)	– opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich – zapobiega przyczynom powstawania konfliktów – wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym			X
SPO.03.7.7) współpracuje w zespole (ek)	– określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu – identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu			X
Organizacja pracy małych zespołów				
SPO.03.8.2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)	– rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu – wskazuje osoby do wykonania zadania – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań		X	X
SPO.03.8.3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ew)	– ustala kolejność wykonywania zadań – monitoruje proces wykonywania zadań		X	X
SPO.03.8.4) ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań (ep)	– określa zaangażowanie w pracę członków zespołu – ocenia efekty pracy zespołu – udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań		X	X
SPO.03.8.5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)	– dokonuje analizy jakości warunków pracy w domu pomocy społecznej – dokonuje prostych modernizacji warunków i organizacji pracy		X	X

Tabela 8

Tabela 8 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.03.2.1) wyjaśnia rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia typy i cechy osobowości człowieka – charakteryzuje role społeczne – wskazuje wpływ osobowości na zachowania społeczne 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki
SPO.03.2.2) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia (ek)	16	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój człowieka w różnych okresach życia – rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki
SPO.03.2.3) charakteryzuje procesy zachodzące w życiu społecznym (ew)	16	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zachowania społeczne jednostki i zbiorowości – opisuje interakcje interpersonalne – opisuje nieprawidłowe relacje występujące w życiu społecznym 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki
SPO.03.2.4) opisuje funkcje rodziny (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje rodziny – określa wpływ rodziny na funkcjonowanie człowieka 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki
SPO.03.2.5) określa cele, zadania i instrumenty polityki społecznej państwa (ep)	16	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele polityki społecznej państwa – opisuje zadania polityki społecznej państwa – wymienia instrumenty polityki społecznej państwa i możliwości ich stosowania 	Prawne aspekty polityki społecznej państwa	Trzy miesiące nauki
SPO.03.2.6) identyfikuje problemy i postawy społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie (ep)	16	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i skutki problemów społecznych – wykazuje wpływ zróżnicowanych postaw na funkcjonowanie jednostki i zbiorowości 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki
SPO.03.2.7) charakteryzuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy (ew)	12	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy – określa skutki wykluczenia społecznego jednostki i grupy 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.03.2.8) wskazuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych (ep)	24	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych charakteryzuje zadania instytucji państwowych dotyczące zabezpieczenia społecznego osoby niepełnosprawnej 	Prawne aspekty polityki społecznej państwa	Trzy miesiące nauki
SPO.03.2.9) posługuje się językiem migowym (ek)	50	<ul style="list-style-type: none"> stosuje język migowy w komunikowaniu się z osobą niepełnosprawną wymagającą alternatywnej formy komunikacji określa potrzeby i problemy osoby podopiecznej przy pomocy języka migowego doskonali umiejętności posługiwania się językiem migowym 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki
SPO.03.2.10) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności stosowane podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	4	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele normalizacji krajowej wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy rozdziela oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności 	Prawne aspekty polityki społecznej państwa	Trzy miesiące nauki
SPO.03.7.1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej w relacjach z osobą podopieczną przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy przestrzega zasad etycznych i prawnych, związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 		Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.03.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalne (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania określa zasady komunikacji interpersonalnej charakteryzuje aktywne metody słuchania wymienia kompetencje opiekuna w domu pomocy społecznej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki	
SPO.03.7.3) charakteryzuje pojęcie konfliktu (ew)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich zapobiega przyczynom powstawania konfliktów wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki	
SPO.03.7.7) współpracuje w zespole (ek)	<ul style="list-style-type: none"> określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider realizuje zadania w wyznaczonym czasie wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań analizuje efekty pracy zespołu identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki	
SPO.03.8.2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu wskazuje osoby do wykonania zadania przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki	
SPO.03.8.3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> ustala kolejność wykonywania zadań monitoruje proces wykonywania zadań 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki	
SPO.03.8.4) ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> określa zaangażowanie w pracę członków zespołu ocenia efekty pracy zespołu udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań 	Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	Trzy miesiące nauki	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.03.8.5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy jakości warunków pracy w domu pomocy społecznej – dokonuje prostych modernizacji warunków i organizacji pracy 		Prawne aspekty polityki społecznej państwa	Trzy miesiące nauki

Tabela 9.

Tabela 9 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Prawne aspekty polityki społecznej państwa	44		SPO.03.2.5) określa cele, zadania i instrumenty polityki społecznej państwa (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele polityki społecznej państwa – opisuje zadania polityki społecznej państwa – wymienia instrumenty polityki społecznej państwa i możliwości ich stosowania
			SPO.03.2.8) wskazuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych – charakteryzuje zadania instytucji państwowych dotyczące zabezpieczenia społecznego osoby niepełnosprawnej
			SPO.03.2.10) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności stosowane podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele normalizacji krajowej – wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy – rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej – korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uwarunkowania psychospołeczne mieszkańców Domu Pomocy Społecznej	126		SPO.03.2.1) wyjaśnia rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia typy i cechy osobowości człowieka – charakteryzuje role społeczne – wskazuje wpływ osobowości na zachowania społeczne
			SPO.03.2.2) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rozwój człowieka w różnych okresach życia – rozpoznaje objawy zaburzeń rozwojowych
			SPO.03.2.3) charakteryzuje procesy zachodzące w życiu społecznym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zachowania społeczne jednostki i zbiorowości – opisuje interakcje interpersonalne – opisuje nieprawidłowe relacje występujące w życiu społecznym
			SPO.03.2.4) opisuje funkcje rodziny (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje rodziny – określa wpływ rodziny na funkcjonowanie człowieka
			SPO.03.2.6) identyfikuje problemy i postawy społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i skutki problemów społecznych – wykazuje wpływ zróżnicowanych postaw na funkcjonowanie jednostki i zbiorowości
			SPO.03.2.7) charakteryzuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grupy – określa skutki wykluczenia społecznego jednostki i grupy
			SPO.03.2.9) posługuje się językiem migowym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje język migowy w komunikowaniu się z osobą niepełnosprawną wymagającą alternatywnej formy komunikacji – określa potrzeby i problemy osoby podopiecznej przy pomocy języka migowego – doskonali umiejętności posługiwania się językiem migowym

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			SPO.03.7.2 stosuje zasady komunikacji interpersonalne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania – określa zasady komunikacji interpersonalnej – charakteryzuje aktywne metody słuchania
			SPO.03.7.3 charakteryzuje pojęcie konfliktu	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich – zapobiega przyczynom powstawania konfliktów – wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym
			SPO.03.7.5 wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka